

השובר את האומנין פרק ששי בבא מציעא עז.

עין משפט
נר מצוה

י"א א מ"י פ"ט מהל' שבתות הלכה ו' סמג
עין פט טו"ש ח"מ ס' ש"ל סעיף ב' ור"ב אלפס
כ"ב ב מ"י ש"ס טו"ש ע"ד קפ"ל:
סעיף א:
ב"א ג ד ה מ"י ש"ס הלכה
ז סמג ש"ס טו"ש ע'
ח"מ ס' ש"ל סעיף א:
ב"ב ו ד טו"ש ח"מ ס' ש"ל
סעיף ה:
ב"ג ח ט טו"ש ע"ד ש"ס סעיף
ו:
ב"ד י ב טו"ש ע"ד ש"ס סעיף
ה:
ב"ה ל מ טו"ש ע"ד ש"ס
סעיף ו:
ב"ו נ מ"י ש"ס הלכה ד
סמג ש"ס טו"ש ח"מ
ס' ש"ל סעיף ד:
ב"ז ס' מ"י ש"ס טו"ש ע"ד ש"ס
סעיף ה:

דאגך אגורי דדולא ואחא מטרא פסידא דפועלים. משמע
הכא דהלכה כרצא דליכא מאן דפליג ומימה דלמך צמי
שאחו (גיטין דף ע"ד: ושם ד"ה רצה) ההוא דלמך ליה לאריסיה
כ"ע דלו תלתא ושקלי ריבעא ואת דלי ארבעה ושקול תלתא לסוף
אחי מטרא אמר רב יוסף הא לא

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

דלה רצה אמר הא לא אנטריך
ומפרש טעמא דרצה משום דמשמיה
רמימי עליה ומוכח התם דהלכה
כרצה ו"ל דדוקא צאריס שוירד
לקרקע צאריסות נותן לו השליש
אפילו אחי מיטרא מספק דשמה לא
אחי כמו שאר אריסי דשקלי ריבעא
אפי' אחי מיטרא לא ינטרך ללנות
תלתא אלא פועלים שאינם
אריסין אלא נותן להם שכירות על
המלאכה אפי' התחילו במלאכה אין
להם ליטול אלא לפי מה שעשו כיון
דלא נחמי לארעא להיות צחוקת
אריסין: **ואתא מיטרא בריה**
פסידא דפועלים. לספרים דגרסי
בגילויא ז"ל דמירי צסיירא לארעיה
דצנא סייר לא היו פסידא דפועלים
דלמך רצא צהוא דלעיל ואנטריך
הך דהכא לאשמועינן דצאחי נהרא
פסידא דבעה"ז (א) דלע"ג דסיירו
לארעא דלעיל צהוא דריפקא לא שייך
לאשמועינן צאתא נהרא דאין רגילות
על ידי גדול נהר דתתמלי ארעא
מיא שלא תהא ראויה לקריפא צצביל
כך ומההוא דדוולא דהכא אפילו היה
מפליג בין סיירא ללא סיירא לא
הוא שמעינן מינה היה דריפקא
דה"א דגבי ריפקא אפילו סיירא לא
היו פסידא דפועלים דלא היה להם
לידע דתתמלי מיא כ"כ ע"י מיטרא
שלא יוכלו לרפוק צה אלא הוא מכיר
קרקעו שהמטר מונעה מריפקא ולא
היה לו צנקה להוליכן שם ועי"ל
דהכא גבי דוולא אפי' לא סיירא
היו פסידא דפועלים ולהכי לא מפליג
צה בין סיירא ללא סיירא כצאריך
דהתם אי לא סיירא לא היו פסידא
דפועלים לפי שהפועלים אין להם
לידע שהמטר ימנע קרקעו מריפקא
אבל צדוולא רוב השדות מתמלאות
צהם יאוריס על ידי המטר ולא היה
לו לירא יותר מפועלים ולא פשע
צמה (א) שהוליס שם: **ופסידא נהרא**
בפגא דיומא. הכא נקט פגא דיומא
משום דנפגלא דיומא עבד דפסיק
טפי על ידי שדולין ממנו להשקות
השדות: **עביר דפסיק פסידא**
דבעה"ב. גבי ואתא נהרא דלעיל לא
מפליג בין רגיל למיתי ללא רגיל
דסתמא עבד למיתי שלכך יש צו
חריצין להוליך המים בכל השדה
ולא מפליג בין צני ההוא מתא לצני
מתא אחריתי דאפילו איתנהו צההוא
מתא היו פסידא דבעה"ז דלון להם
לידע ענין שדה אס צא מן הנהר
למוכה אלא אס פסק הנהר יודעין
כל צני העיר:

יד פועל ע"ה העליונה. כלומר
אינה על התחתונה דקאמר
מה שצריך לשכור פועלין ציוקר:
צב

ולא
שכירות איתא להאי טעמא דעבדי ה"א ולא
קמה לקצור ודבר צשכיר יוס:
נותן

פסידא דפועלים. גשמים שירדו הפסק פועלים הוא דלא יהיז להו
מדי דלמך להו מוליכו גרס: לא סיירא מאורסא פסידא דנעל
הצית. דלמך ליה מי יימר דלדעתא דההוא ארעא אגרמין:
לדוולא. להשקות שדות: **ואתא מטרא.** והשקה אותה ואינה צריכה

לדוולא: **אסא נהרא.** גדל הנהר
ועליו ונכנס צחריצין העשויין צצה
ומהן היא שמה ואינה צריכה לדוולא:
פסידא דנעל הצית. דפועלים אין
יודעין צמנהג שדהו שיהא נהר
עולה להשקותו אן הוא היה יודע:
ופסיק נהרא. שממנו משקין:

אכלושי דמתחא. צמחא שהא עירו
של צצה היו צני אדם הרגילים לשאת
משאות תמיד וכשיוצאין צטלים קשה
להן: **יד פועל על העליונה.** ואפילו
הוא חוזר צו דיכול לחזור צו דכתיב
(ויקרא כה) כי עבדי הם ולא עבדים
לעבדים ומהכא יליף לה (א) צפ"ק
דקדושין (דף כג:): **פשיטא.** דכי
גמרי שני סלעים הוא דשקלי:
דאייקר עבידתא. הוקרו פועלים:
ואימרו. לשון הפרש ומור אמור
ומתרחק מן הדבר וצלשון המקרא
דומה לו כעת צמרוס תמריא (איוב נט):
פייסינהו. הרצה תחנונים: **מסו**
דסימא. כיון דיד פועל על העליונה:
פשיטא. דאס סלע יפה מה שעשו
נותן להם סלע אלא מה יתן: לא
ליידיא דול עבידתא מעיקרא. כששכרן
היו פועלין צוול: **ואגרינהו צטפי**
זווא. ואלו לא רצו להשתכר כשאר
פועלים והוסיף להם זול כשפסק להן
סלע על חציה לא היה ראוי אלא
לסלע חסר דינר: **והפסא אייקר**
עבידתא. וקס צטפי זווא ששאר
פועלים יטלו עליו סלע: **מסו דסימא.**
הואיל ולרצון יד פועל על העליונה
מצי אמרי ליה כו': לא קיס לנו.
לא הייתם יודעים שתהיו ראויין ליטול
סלע ואני צכך היה אפשי לשכור
וראיתי צבעתס שלא תתרו צפחות
מסלע ואמרתיו להוסיף זול על שכר
פעולה כדי ליטול סלע להשלים
לצונכס: **הפסא דקיס לנו.** שהכל
נוטלין סלע כצונכס על זאת לא
התנתי להוסיף: **מסו דסימא.** הואיל
ואמר רבי דוסא יד פועל על
התחתונה טעמיה משום דתפיס צעל
הצית הוא והשתא כי פייסוהו פועלין
מצי אמר להו וכו': **סלע נוסן להם**
סלע. ואס העמיד להיעשות יכול
הוא לגמרו צשכירות סלע נותן להם
צמה שעשו סלע: לא צריכא דול
עבידתא השסא. לכך יגמור צסלע
אבל צשעת התנאי היה חציה ראוי
ליותר מסלע והן כשפסקו על כולה
צ' סלעים דחוקים היו ואחילו גציה:

מסו דסימא. הואיל ולרבי דוסא יד
פועל על התחתונה נימא להו צציר
זווא אמריתו לי צציר זווא שקולו
והרי הכל עושים חציה צסלע טלו
אתם צמה שעשיתם סלע חסר זווא:
קמ"ל. דלמך ליה כי אמרינן לך
לדעתא דלא קיס לך לעשות צסלע
וראינון שאי אפשרי להוסיף נתרצינו
שכר פעולה: **הפסא דקיס לך.** אי
אפשינו צפחות מיכן שהרי
צסלע נתרצית: שכיר יוס: שאני ליה
צין שצירות קבלנות. דגבי שכירות
איתא להאי טעמא דעבדי ה"א ולא
קמה לקצור ודבר צשכיר יוס:
עבדים לעבדים אבל צקבלנות אין זה

(א) פי' שהפועלים צני אותה
העיר יודעים מנהג הנהר.
הרצ המוגד, (ב) פי'
הרמב"ם חופשי ארמיה
(ג) ז"ל מאגריכו. יעב"ל.
(ד) צ"ק קטן: לעיל י.
(ה) ע"י מוס' קדושין ת.
ד"ה חלה ששן, (ו) לעיל
יוד. וצ"ק קטן: (ז) אפשך.
רש"ש, (ח) (ויקרא כה),

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ואתא
וכי' ואע"ג דסיירו:
(ב) בא"ד ולא פשע צמה:
שלא הוליס שם:

גליון הש"ס

גמ' בין שכירות
לקבלנות. עין לעיל דף
מח ע"ה מוס' ד"ה וזה:

הגהות הגר"א

[א] גמ' (יהיז להו) תא"מ:
[ב] שם ולסוף. ק"צ צבעת
עשייתן התאי:

מוסף רש"י

פועל יכול לחזור בו
אפילו בחצי היום. שאני
שלו כעצד שאס צא לעצור
לו שכרו מאלן ואליך לחזור
בו יחזור צו (לעיר י).